

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce, soudce Mgr. Aleše Smetanky a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobkyně:

V. D., narozena dne X, státní příslušnost X
bytem X

zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., IČO
45768676

sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra

sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím ve vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany, evidované pod sp. zn. OAM-380317/DO-2024, žalobkyni jako nepřijatelné dne 31. 7. 2024, o návrhu na vydání předběžného opatření,

takto:

Žalovaný a Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie a dále všechny odbory cizinecké policie jsou povinni strpět pobyt žalobkyně na území České republiky do pravomocného skončení řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 57 A 47/2024.

Odůvodnění:

- Žalobkyně se podanou žalobou domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřuje v tom, že jí žalovaný dne 31. 7. 2024 vrátil podanou žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou proto, že žalobkyně jednak není cizinkou podle § 3 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (dále jen „*Lex Ukrajina*“), jednak získala dočasnou ochranu v jiném členském státě EU, konkrétně ve Španělsku.
- Žalobkyně součástí žaloby učinila návrh na vydání předběžného opatření, na základě kterého by byla legálně strpěna na území České republiky po dobu soudního řízení před Krajským soudem v Plzni. Žalobkyně pobývá na území České republiky již více než rok a půl bez pobytového oprávnění. Žije u svého otce, který v České republice pobývá na základě zaměstnanecké karty a o žalobkyni pečuje a vyživuje ji. Vízum za účelem strpění pobytu na území jí nebylo uděleno. Žalobkyni tak hrozí zahájení řízení o správním vyhoštění a následně uložení správního vyhoštění. Jméno žalobkyně by bylo zaneseno do Schengenského informačního systému či Evidence nežádoucích osob a musela by (i

opakovaně) uhradit pokutu za svůj nelegální pobyt a náklady správního řízení. V tom lze spatřovat žalobkyni hrozící vážnou újmu. Žalobkyně přitom aktuálně nemůže vykonávat legální zaměstnání, a pokuty by tak neměla z čeho hradit. S ohledem na nemožnost vrátit se na Ukrajinu by žalobkyně musela nadále zůstat v České republice nelegálně. Pokud by soud žalobě vyhověl, musela by žalobkyně žádat o zrušení rozhodnutí o vyhoštění a o výmaz z informačního systému, případně žádat o zahájení obnovy řízení ve věcech uložených pokut. Žalobkyně v současnosti nemá jinou možnost, jak legalizovat svůj pobyt v České republice než navrženým předběžným opatřením.

3. Žalobkyně proto navrhl, aby soud uložil žalovanému a Policii ČR, Ředitelství služby cizinecké policie a všem odborům cizinecké policie, povinnost strpět pobyt žalobkyně na území České republiky po dobu soudního řízení v projednávané věci. Žalobkyně poukázala na správní praxi, kdy se žalovaný v reakci na dřívější předběžné opatření pouze vyjádřil, že povinnost stanovená v předběžném opatření (strpět pobyt) nebude jakkoli promítnuta do praxe a žalovaný pouze nebude informovat Policii ČR, odbor cizinecké policie o nelegálním pobytu žalobkyně. Vzhledem ke sdělení žalovaného by pouhé stanovení strpění směrem k žalovanému nebránilo, aby orgány cizinecké policie mohly řízení o správním vyhoštění s žalobkyní zahájit a pokutu pro nelegální pobyt uložit. Žalobkyně k tomu odkázala na rozhodovací praxi krajských soudů.
4. Podle § 38 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) platí, že *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*
5. Z obsahu žaloby a údajů vyznačených na podané žádosti o poskytnutí dočasné ochrany je zjevné, že jádrem sporu v projednávané věci je, zda je žalobkyně cizinkou ve smyslu § 3 Lex Ukrajina a zda skutečnost, že jí byla dříve udělena dočasná ochrana ve Španělsku, brání udělení dočasné ochrany v České republice. Žalobkyně sice na str. 8 žaloby uvedla, že *„mu již v minulosti byla udělena dočasná ochrana v Polsku“*, nicméně na str. 5 žaloby uvedla, že dočasnou ochranu získala poprvé ve Španělsku, a rovněž žalovaný vyznačil jako jeden z důvodů nepřijatelnosti její žádosti, že žalobkyně získala dočasnou ochranu v jiném členském státě EU – ESP, z čehož lze usuzovat na to, že měl na mysli Španělsko. O udělení dočasné ochrany žalobkyni ve Španělsku svědčí i obsah informace o důvodech neudělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění ze dne 12. 6. 2024, č. j. OAM-3251-7/ST-2024, kterou žalobkyně přiložila k žalobě. Soud tak předběžně vychází z toho, že druhým důvodem pro vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobkyni jako nepřijatelné vedle toho, že žalobkyně není cizinkou ve smyslu § 3 Lex Ukrajina, je skutečnost, že získala dočasnou ochranu ve Španělsku.
6. Protože pro soud byly rozhodující osobní poměry žalobkyně, které byly popsány v žalobě a doloženy přílohami k žalobě, nepovažoval soud za potřebné vyžádat si vyjádření žalovaného k návrhu na vydání předběžného opatření [srov. § 38 odst. 2 s. ř. s.].

7. Z ustálené judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví vyplývá, že vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelné podle § 5 odst. 1 písm. b) či d) Lex Ukrajina může představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. a dále že zákonem stanovené vyloučení soudního přezkumu vrácení žádosti jako nepřijatelné podle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina nelze aplikovat, a to ani v případě, že je žalobce poživitelem dočasné ochrany v jiném členském státě EU (srov. např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2023, č. j. 57 A 67/2023-37, body 16 až 20; či ze dne 20. 2. 2024, č. j. 57 A 1/2024-35, bod 32; či rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2024, č. j. 15 A 137/2023-46). Pro potřeby rozhodnutí o předběžném opatření soud zastává shodný názor ohledně přípustnosti zásahové žaloby proti úkonu žalovaného, který spočívá ve vrácení žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelné. Předběžně tak soud žalobu vyhodnotil jako přípustnou, tudíž přistoupil k posouzení důvodnosti předmětného návrhu na vydání předběžného opatření.
8. Zároveň si byl soud vědom vlastní dřívější rozhodovací praxe napříč senáty, od níž nebylo důvodu se jakkoli odchýlit, neboť příběh žalobkyně nijak radikálně nevybočuje z dříve hodnocených situací, ve kterých soud potřebu zatímně upravit poměry účastníka shledal.
9. K nařízení předběžného opatření je třeba splnit tři kumulativní podmínky: (i) musí být podán návrh na zahájení řízení (žaloba), (ii) předběžné opatření se nařizuje na návrh a (iii) je zde potřeba zatímně upravit poměry účastníků řízení pro hrozící vážnou újmu.
10. První dvě podmínky byly v posuzovaném případě zcela nepochybně splněny. Pokud jde o třetí podmínku, dospěl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006-37 (publikováno pod č. 910/2006 Sb. NSS), mj. k následujícím závěrům: „*Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka - soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel.*“
11. Tvrdit a prokázat (resp. alespoň osvědčit prostřednictvím soudu doložených listin) existenci *hrozící vážné újmy* vyžadující nařízení předběžného opatření je povinností navrhovatele (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 808/08).
12. Soud s ohledem na tvrzení žalobkyně, obsah k návrhu přiložených listin (informace o důvodech neudělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění ze dne 12. 6. 2024, č. j. OAM-3251-7/ST-2024) i skutečnosti soudu známé z jeho vlastní úřední činnosti (pozn. soud do spisu založil anonymizovanou odpověď žalovaného na dotaz ke sdělení formy strpění na území, datovanou 20. 3. 2023) neměl důvod nevěřit žalobkyni, že nemá na území České republiky povolen pobyt a že nesplňuje podmínky pro získání jiného pobytového oprávnění než dočasné ochrany. Z důvodu chybějícího povolení k pobytu v České republice je žalobkyně ohrožena zahájením řízení o správním vyhoštění, jakož i zařazením do Schengenského informačního systému a do Evidence nežádoucích osob, v čemž lze spatřovat hrozící vážnou újmu (srov. usnesení zdejšího soudu ze dne 10. 7. 2023, č. j. 77 A 30/2023-26, bod 12, ze dne 6. 10. 2023, č. j. 57 A 67/2023-17, bod 9, nebo ze dne 5. 1. 2024, č. j. 57 A

1/2024-17). Vzhledem k době, po kterou žalobkyně nedisponuje takovým typem pobytového oprávnění, které by jí umožňovalo legálně pracovat, nelze vyloučit ani závažný negativní finanční dopad peněžitých sankcí za neoprávněný pobyt, byly-li by skutečně uloženy.

13. Ze shora uvedených důvodů je namístě uložit žalovanému povinnost strpět pobyt žalobkyně na území České republiky do doby pravomocného rozhodnutí soudu o podané žalobě.
14. Stran návrhu žalobkyně na uložení povinnosti strpět její pobyt na území také orgánům cizinecké policie soud rovněž následoval vlastní rozhodovací praxi a návrhu vyhověl. Ze sdělení žalovaného ze dne 20. 3. 2023 soud seznal, že při absenci jakéhokoli formálního osvědčení o oprávnění žalobkyně pobývat na území České republiky by cizinecká policie mohla vůči žalobkyni uplatňovat sankce za nelegální pobyt a činit vůči ní další úkony vynucující opuštění území České republiky. Vzhledem k právě uvedeným skutečnostem lze po orgánech cizinecké policie spravedlivě požadovat, aby pobyt žalobkyně strpěly po dobu probíhajícího soudního řízení.
15. Lze shrnout, že soud vyhověl procesnímu návrhu žalobkyně a uložil žalovanému a Policii České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie a všem odborům cizinecké policie, povinnost strpět pobyt žalobkyně na území České republiky do pravomocného skončení řízení v projednávané věci, neboť je třeba zatímne upravit poměry žalobkyně, které by jinak hrozila vážná újma.
16. Samozřejmě platí, že pokud by se v průběhu řízení o žalobě změnily poměry žalobkyně, může soud rozhodnutí o předběžném opatření zrušit nebo změnit (srov. § 38 odst. 4 větu první s. ř. s.).
17. O nákladech řízení o návrhu na vydání předběžného opatření soud nerozhodoval, když bude postupovat podle § 145 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s § 64 s. ř. s. a o případných nákladech vzniklých v této souvislosti rozhodne v rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je kasační stížnost nepřipustná [srov. § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s.].

Předběžné opatření zaniká nejpozději dnem, kdy se rozhodnutí soudu, jímž se řízení končí, stalo vykonatelným (srov. § 38 odst. 4 věta druhá s. ř. s.).

Plzeň 12. srpna 2024

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu